

ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAAN PERUSTUVA LUKUVUOSISUUNNITELMA

Lukuvuosi 2018–2019

(Palautetaan 28.9.2018 mennessä aluejohtajalle)

Päiväkoti: Kultakylän päiväkoti

Esiopetusyksikkö: Viljakkalan esiopetus

Esiopetusyksikön yhteistyökoulu: Viljakkalan Yhtenäiskoulu

Käsitelty päiväkodissa (pvm): _____

Päiväkodin johtajan allekirjoitus _____

Varhaiskasvatuksen johtajan hyväksyntä _____

versio numero	päivämäärä ja muutoksen tekijä	muutos

1. ESIOPETUKSEN YLEINEN JÄRJESTÄMINEN

Työ- ja loma-ajat

Lukuvuosi 2018–2019 (740 tuntia)

Syyslukukausi 13.8.–21.12.2018
Syysloma (vko 42) 15. - 21.10.2018

Kevätlukukausi 7.1. - 31.5.2019
Talviloma (vko 9) 25.2.- 3.3.2019

Päivittäinen esiopetusaika (klo) 9 - 13

Esiopetuksen henkilökunta

Marjo Rahikka lastentarhanopettaja

Minna Piittala lähihoitaja

Olli Tikanmäki 26.09.2018 alkaen ryhmäavustajana

Päiväjärjestys

7.00 eskarin ovet avataan

8.00 aamiainen koulun ruokasalissa

8.30- 9.00 taksit tuovat koulukuljetuksen piirissä olevat lapset (kolme eri taksia, eri aikaan)

9.00 aamupiiri

9.20 ohjattu toiminta kahdessa pienryhmässä

10.30 ulkoilu

11.00 lounas koulun ruokalassa

11.30 kirjahetki ja päiväpiiri

12.00 ohjattua toimintaa / leikkiä kahdessa pienryhmässä

12.30-13.00 ulkoilu

13.15 kirja-, satuhetki ja rauhallista tekemistä

14.00 välipala koulun ruokalassa

14.30 vapaata leikkiä / toimintaa yhdessä iltapäiväkerhon kanssa

16.00 ulkoilu / sisäliikunta / leikki (lasten toiveiden mukaan)

17.00 ovet suljetaan

2. ESIOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

2.1 Suunnittelun periaatteet

Kultakylän esiopetusryhmässä toimintaa suunnittelee lastentarhanopettaja yhdessä lähihoitajan kanssa. Pedagoginen vastuu on lastentarhanopettajalla. Yhteisestä toiminnasta sovitaan tiimipalaverissa, joita järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Esiopetuksessa toimivan lastentarhanopettajan työajasta 5h /vk on varattu pedagogisen toiminnan suunnittelu- arviointi ja kehittämisajaksi (SAK-aika). Yhteistä toimintaa suunnitellaan myös kerran viikossa kokoontuvissa peda-palaverissa, missä koolla on päiväkodin ja esiopetuksen lastentarhanopettajat ja vaihtelevasti päiväkodin johtaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Lisäksi n.1xvk päiväkodissa järjestetään info-tilaisuus, minne esiopetuksesta osallistuu lähihoitaja. Infossa käydään läpi mm. tärkeät yhteiset tiedotusluonteiset asiat ja suunnitellaan mahdollisia yhteisiä tapahtumia. Esiopetuksen toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon myös lasten toiveet ja mielenkiinnonkohteet. Lasten osallisuus nähdään tärkeänä vaikuttamisen mahdollisuutena kuten myös vanhempien osallisuus ja vaikuttaminen.

Ylöjärven kaupunkistrategiasta 2018-2028 nousevat arvot ovat kehitysrohkeus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja turvallisuus.

Kehitysrohkeus näkyy ryhmässämme mm. arjen kokeiluina. Esim. koulun iltapäivätoiminnan kanssa olemme kokeilleet useita erilaisia yhteistyö- ja työvuoromuotoja. Menemme kuukausi kerrallaan ja muokkaamme toimintaa molempien näkökulmasta järkeväksi ja lasten kannalta mahdollisimman toimivaksi.

Vastuullisuus näkyy aikuisen jatkuvana läsnäolona, työympäristön kehittämisenä, jokaisen lapsen etu- ajatteluna arjen erilaisissa ja muuttuvissa tilanteissa. Lisäksi yhtenä prioriteettina on vanhempien tiedottamisen ja sitä kautta vaikuttamisen näkökulma.

Oikeudenmukaisuus on ryhmässämme yhtä kuin tasa-arvoisuus ja tasapuolisuus niin lasta, vanhempia kuin työyhteisöämme ajatellen.

Turvallisuus on laaja alue mutta katsomme siihen kuuluvan niin lasten kuin aikuisten fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen turvallisuuden (turvallisuussuunnitelma), tiedottamisen tärkeyden ja sekä jatkuvan keskustelun koskien mm. mahdollisia uhkatilanteita. Turvallisuuteen liittyvät asiat ovat myös kehittämiskohteenamme oppilashuollon painopistealueena.

2.2 Liikunta toimintakulttuurissa

Toimintaympäristö järjestetään liikuntaan kannustavaksi (tilaa, välineitä, lupa liikkua). Esiopetuksessa huomioidaan ulkona liikkuminen ja lähiympäristön luonto liikunnallisena oppimisympäristönä. (Ylöjärven esiops s.35)

Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikkumiseen sekä sisällä että ulkona. Yhteistyössä huoltajien kanssa lapsia rohkaistaan liikkumaan myös vapaa-ajalla erilaisissa tiloissa ja ulkona erilaisissa olosuhteissa. (Ylöjärven esiops s. 34) Esim. Vekaraolympialaiset Viljakkalassa ja liikunnallinen vanhempainilta yhteistyössä Hämeen liikunta ja urheilu-seuran kanssa.

Esiopetuksessa hyödynnetään liikkumiseen Viljakkalan yhtenäiskoulun ulkoilutiloja / luontoa sekä liikuntasalia. Liikuntasalin meillä on viikoittainen säännöllinen vuoro.

Viljakkalan leikkipuistot ovat kävelyetäisyyden päässä ja kävellen kuljemme niin kirjastoon, Ansomäkeen kuin Kultakylän päiväkodille.

Ansomäki antaa mahdollisuudet vaikkapa koko esiopetuspäivän viettoon luonnon helmassa toimien ja liikkuen. Ansomäen ja leikkipuiston luistelulentät antavat oivat mahdollisuudet luistelemiseen. Ansomäen hyvin hoidettu latuverkosta puolestaan mahdollistaa hiihtämisen.

Liikunnallinen vanhempainilta järjestettiin Kultakylän päiväkodissa Ti 18.9. klo 17.30. Katso lisää kohta 2.7. b) lasten ja perheiden liikkumisaktiivisuus lisäänty.

2.3 Leikki ja toiminnallisuus opetuksessa

Ohjattu ja lasten omaehtoinen leikki sekä lasten aktiivisuutta ja luovuutta edistävät työtavat ovat olennainen osa esiopetuksen toimintaa. Työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavat esiopetukselle asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä lasten tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Monipuolisilla työtavoilla tuetaan lasten kasvua ja oppimista, heidän laaja-alaisen osaamisensa kehittymistä sekä vahvistetaan heidän sosiaalisia taitojaan.(Ylöjärven esiops. s.24)

Aikuisen tehtävänä on syventää ja tukea jokaisen lapsen oppimista. Aikuisen tehtävänä on myös huolehtia, että ohjattu toiminta on lasten näköistä, leikillistä, toiminnallista ja tapahtuu innostavassa ilmapiirissä.

Pienryhmätöiminnän tavoitteena ja ainutlaatuisena mahdollisuutena on se, että aikuinen pääsee lähelle lasten ajattelua ja käsityksiä. Myös lasten lähiohjaaminen yksilöllisten taitojen ja haasteiden näkökulmasta on mahdollista ja mielekästä pienryhmässä. Näin taataan myös oppimisen rauha ja kiireettömyys.

Tärkeänä tavoitteena on myös se, että lapset harjoittelevat pienryhmissä kouluvalmiuden kannalta olennaisia työskentelytaitoja eli puheenvuoron pyytämistä, työrauhan antamista, ohjeiden kuuntelua, tehtävään sitoutumista ja itsearviointia.

Vanhempainillassa sovimme vanhempien kanssa, että eskarissa on 1xvk lelupäivä. Tämä päivä on tänä vuonna perjantai. Leikille pyrimme järjestämään aikaa päivittäin myös esiopetusaikana (9-13), niin ulkona kuin sisällä. Aikaa on myös suunniteltu *valitse itse mieleinen tekeminen-hetkille*.

Ohjattua leikkiä on tarjolla viikoittain veon pienryhmässä (vuorovaikutusleikki-ryhmä). Ryhmän toimintaa ohjaa veo yhdessä ryhmän lähihoitajan kanssa. Tähän ryhmään pääsevät osallisiksi kaikki lapset vuoroviikoin ja nämä ryhmät ovat nimetty lasten ehdotuksista äänestäen Taikakerhoksi ja Yksisarviskerhoksi.

2.4 Laaja-alaisen osaamisen toteuttaminen esiopetuksessa

Esiopetuksessa eri sisältöalueet ja opeteltavat asiat nivoutuvat yhteen. Esiopetus osana elinikäisen oppimisen polkua tähtää laaja-alaisen osaamisen ja oppimaan oppimisen kehittymiseen. Yksittäisiä tietosisältöjä tärkeämmässä asemassa ovat esiopetuksen vuorovaikutteiset ja osallistavat työtavat ja jokaisen lapsen oppimisen tukeminen. Tärkeässä osassa ovat myös kestävän elämäntavan yhteisvastuulliset käytännöt.

Kaikki toiminta Viljakkalan koulun esiopetusryhmässä pohjaa laadukkaalle vuorovaikutukselle kasvatusyhteisön eri jäsenten kanssa. Aikuisen tärkeimmät tehtävät ovat lämmin, kannustava ja positiivinen läsnäolo lasten arjessa, lasten äänen kuuleminen, lasten vertaistoiminnan tukeminen, toiminnan havainnoiminen, dokumentointi ja arviointi suunnittelun pohjaksi / eskarin arjen välittämiseksi vanhemmille ja vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön vaaliminen.

Ryhmässämme käytetään tänä vuonna Seikkailujen eskari- esiopetusmateriaalia (Otava 2017).

2.5 Oppimisympäristöt

Oppimisympäristö vastaa lapsen kehityksellistä tasoa, antaa haasteita kehityksen eteenpäin viemiseksi sekä herättää lasten mielenkiinnon uusien asioiden tutkimiseen ja ongelmien ratkaisemiseen. Ilmapiiri on myönteinen ja ympäristö turvallinen ottaen huomioon lasten terveyteen ja muuhun hyvinvointiin liittyvät tekijät. **Mikäli lapsen kasvussa ja kehityksessä on tuen tarvetta, tulee tarkastella myös ympäristöä.** Jos ympäristöä muokataan ja yksilölliset tuen tarpeet otetaan huomioon, onnistuuko lapsi

tilanteissa paremmin?

Oppimisympäristömme

- * Esikoulun tilat, joita muokataan eri tarpeiden mukaan, tehtävien tekoa, päiväpiiriä, leikkiä ja lukuhetkeä varten. Esiopetuksella on käytössä aamupäivisin kaksi luokkaa, joista toinen on iltapäivän iltapäiväkerhon käytössä. Yhteistyö iltapäiväkerhon kanssa on näin ollen luontevaa ja jokapäiväistä ja on lapsilähtöistä.
- * Lähiympäristöt: koulun piha-alue, leikkipuistot, metsät, Ansomäki, kirjasto, Elokaari
- * esiopetuksen piha-alueesta on tehty aloite, jotta oppimisympäristö saataisiin ensinnäkin turvallisesti ja toiseksi lapsille mieleiseksi toimia, oppia ja liikkua
- * Lelut, pelit, rakentelu-, piirustus- ja askartelutarvikkeet ovat lasten käytössä.
- * Ryhmässämme on erilaista tuen tarvetta, mikä tuo mukanaan visuaalisen ja yksilön huomioivan toimintakulttuurin. Ryhmässä on 13 lasta ja 2 + 1 aikuista.
- * Apuvälineitä on käytössä toiminnan jäsentämiseen ja visuaaliseksi tueksi mm. kuvat, käytöksen liikennevalot ja sektorikello.
- * Koulun tiloissa toimiminen antaa mahdollisuuden tutustua tulevaan koulumaailmaan päivittäin. Tutuksi tulevat fyysinen toimintaympäristö sekä sisällä että ulkona, koulun yhteiset säännöt, koululaiset 1.-9. lk ja koulun henkilökunta.

2.6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Lasten kanssa tutustutaan lähiympäristöön säännöllisesti ympäri vuoden. Opetellaan jokamiehenoikeuksia käytännön tasolla. Usein toistuvat retket tekevät metsästä turvallisen paikan, jossa on helppo liikkua. Eväsretkillä opetellaan huolehtimaan omat roskat pois luonnosta. Luonnosta kerätään materiaalia toimintaa varten ja käytetään myös kierrätysmateriaaleja. (Ylöjärven esiops s. 34.)

Edistämme turvallisen, kestävän, ympäristöystävällisen ja viihtyisän elinympäristön rakentamista. Parannamme energiatehokkuutta ja otamme kaupunkisuunnittelussa huomioon eri tasoilla päätetyt ilmastotavoitteet. (Ylöjärven kaupunkistrategia 2018-2028, sivistys- ja hyvinvointiroolin strategiakärjet/3)

Kestävän kehityksen kasvatuksellinen tavoite on, että lapsen osallisuus toteutuu.

Kestävän kehityksen periaatteisiin kuuluu mm. pyrkimys muuttaa yhteiskunnan käyttäytymismalleja ympäristöä kuluttavista ympäristöä säästäviin sekä pyrkimys jakaa vastuuta. Kestävä kehitys ei ole muuttumaton tila vaan luova ja tasapainoon tavoitteleva jatkuva oppimisprosessi.

*** Pysyvät ihmissuhteet**

Lapsen siirtyessä esiopetukseen, tiedonsiirtopalaverit ovat tärkeässä roolissa. Myös vanhempien ja lasten yhteinen tutustuminen luo turvallisuuden tunnetta. Näin päästään luomaan alkua myös kasvatuskumppanuudelle. Pyritään henkilökunnan pysyvyyteen ja siihen, että sijainen olisi lähes aina sama henkilö. Pyritään myös siihen, että päivystävään päiväkotiin siirtyä omasta ryhmästä tuttu aikuinen. Esiopetus on suljettu koulujen loma-ajat.

*** Ympäristö**

Hyödynnämme koulun pihaa opetustilana mm. erilaisen liikunnan kautta. Opettelemme myös olemaan osana suurta joukkoa koululaisia.

*** Toimijana**

- sammutamme tarpeettomat valot
- lapsia ohjataan käyttämään vettä säästeliäästi ja arvostavasti
- kannustetaan ennakkoluulottomuuteen ruuan maistelussa ja kiinnittämään huomiota ruokailun melutasoon, vältetään ruuhka-aikoja koulun ruokalassa ja huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet
- opetellaan jätteiden lajittelua; mikä on biojäte ja mihin se kuuluu, paperi ja kartonki kerätään paperikeräyslaatikkoon.
- vältetään kertakäyttöastioita, lapsilla on mm. kotoa tuodut omat juomapullot veden juomiseen.
- lähetetään sisäinen posti käytetyissä kuorissa
- hyödynnetään kirjastoa
- otamme mielellämme vastaan perheiltä tulevia lahjoituksia; paperia, leluja ym.
- teemme konkreettisen maatumiskokeen. Lapsi tuo kotoa kokeeseen jotain sopivaa, perhe saa tätä yhdessä pohtia. Viemme lasten tuomat asiat syksyllä metsäkohteeseemme, kaivamme niille kuopan, peittelemme ja otamme lpadilla kuvan, jotta muistamme koekohteemme. Loppukeväältä kaivamme kuopan auki ja mietimme yhdessä, mitä asioille on tapahtunut talven aikana. Mitkä asiat ovat muuttuneet, mitkä pysyneet muuttumattomina ja miksi.

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan ekologisesti ja taloudellisesti kestävää, yhteiskunnallisesti oikeudenmukaista ja ihmisen henkisesti uudistavaa kehitystä. Kestävä kehitys on valinta paremman ympäristön puolesta. Toteutuakseen se edellyttää jokaisen vastuuta ympäristöstään.

2.7 Esiopetusyksikön omat kehittämiskohteet

Lukuvuonna 2018-2019 on kehittämiskohteenamme

a) kaveri- ja tunnetaidot.

Juttelemme lastenkokouksessa hyvä kaveri- taidoista ja kokoonnumme säännöllisesti 2xkk kahteen kiinteään tunnetaitoryhmään

Jokainen tarvitsee ystäviä ja kavereita sekä tunteen joukkoon kuulumisesta. Kaikilla on oma tärkeä paikka kaveriverkossa eikä ketään saa jättää sen ulkopuolelle. Jokaisen kanssa ei tarvitse olla ystävä, mutta kaikkien kanssa on tultava ryhmässä toimeen. Kaverisuhteiden solmimiseksi ja niiden ylläpitämiseksi tarvitaan vuorovaikutustaitoja, joiden harjoittamiseen vertaisryhmä tarjoaa turvallisen paikan. Kaverisuhteissa tarvitaan molemminpuolista kunnioitusta, omien toiveiden selkeää ilmaisemista, toisen kuulemista, toisen asemaan asettumista sekä taitoa ratkoa ristiriitoja. Kaveri- ja tunnetaitoryhmämme kokoontuvat joka toinen viikko pienryhmissä (ryhmässä 6-7 lasta ja aikuinen). Kokoontumisten runko ja materiaali tulee Tunne- ja turvataitoja lapsille (THL, 2015), Askeleittain (Psykologien kustannus Oy) oppimateriaaleista sekä PIKI- ja MOLLI-materiaali (Lastenkeskus).

Lastenkokouksia on 7 lukuvuoden aikana ja teemme jokaisesta kokouksesta eteisen seinälle kuvin tuetun käsitekartan.

Aihealueet ovat

- yhteiset säännöt 08/ 18
- terveellinen ruoka, ruoan alkuperä, lautasmalli 10/ 18
- miksi uni ja lepo ovat tärkeä asia 11/ 18
- mitä tarkoittaa vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus 1/19 (kaupunkistrategia)
- miksi liikunta on tärkeää 2/18
- mitä tarkoittaa turvallisuus 3/19 (kaupunkistrategia)
- millainen on hyvä kaveri 4/19
- tunnelmat eskarin päättyessä ja mitä ajattelen koulusta 5/ 19

b) Lasten ja perheiden liikkumisaktiivisuus lisääntyy

Aikuiset innostavat, tukevat ja kannustavat lapsia liikkumaan omalla esimerkillään, mukana liikkumalla ja liikunnan iloa korostamalla. Keskustelemme lastenkokouksessa, miksi liikunta on tärkeää. Välineistöhanke kiinnitetään huomiota, että ne houkuttelevat luontaisesti liikkumaan ja välineistö on lasten saatavilla. Käytämme myös aktiivisesti varhaiskasvatuksen lainavälineistöä. Yhteistyössä kodin kanssa lapset suorittavat pienimuotoisia liikunnallisia tehtäviä viikkopassin avulla ja kodit saavat myös vuorolla liikuntakassin viikoksi. Kassissa on erilaisia tehtäviä liikkumiseen yhdessä koko perheen kanssa.

Liikkuminen 2018-2019

- * runsas ulkoilu
- * perusliikuntamuodot ohjatussa sisäliikunnassa
- * kehontuntemus liikuntaleikkien lomassa
- * geokätköily syksyllä ja keväällä (perheiden osallistaminen)
- * kävely perusliikuntana mm. matka leikkipuistoon, kirjastoon, metsäretkelle
- * säännölliset metsäretket joka toinen viikko
- * liikuntaleikit päiväpiirissä
- * yleisurheilun lajitaidot; juoksu, pallonheitto, pituushyppy
- * lajitaidot; jalkapallo, luistelu ja hiihto (Ansomäki; kaukalo ja luistelukenttä sekä latuverkosto), sähly (eskarin piha ja koulun sali)
- * liikunnalliset leikit urheilukentällä
- * rentoutuminen
- * osallistuminen Ylöjärven Ilveksen ja varhaiskasvatuksen jalkapalloturnaukseen kevät -19

- * Viljakkalan olympialaiset yhteistyössä paikallisten liikuntaseurojen kanssa 08/18
- * liikunnallinen vanhempainilta 09/18
- * yhteistyötä yläkoulun valinnaisen liikuntaryhmän kanssa; oppilaat suunnittelevat ja ohjaavat eskarilaisille liikuntatuokioita

Ulkoilemme eskarin piha-alueella, lähileikkipuistoissa, koulun pihassa ja/tai koulun kentällä. Tavoitteena on, että kaikki liikkuvat hivenen hengästyen. Liikumme talven ajan koulun liikuntasalissa 1xvk keskiviikkoisin. Koulun ja eskarin piha-alue jo sinällään mahdollistaa päivittäisen omaehtoisen liikkumisen; kiipeilyn, jalkapallon, sählyn, mäenlaskun ym.

c) Sivistysjohtajan jalkautuminen ja Ylöjärven kaupunkistrategian avaaminen

Meidän yksikössämme ensimmäinen tilaisuus oli Viljakkalan yhtenäiskoululla 22.08.18 ja siihen osallistui ryhmästämme Minna. Toinen tilaisuus järjestettiin Onnimannin päiväkodissa 25.9.18 ja siihen osallistui Marjo. Mietimme myös tiimipalaverissa, mitä meidän ryhmässämme tarkoittavat, strategiasta nousevat arvot; kehitysrohkeus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja turvallisuus. Keskustelemme myös lastenkokouksissa, mitä lapset ajattelevat näistä sanoista.

3. LASTEN JA HUOLTAJIEN OSALLISUUS ESIOPETUKSESSA

3.1 Lapsen osallisuus esiopetuksessa

Lapsi voi hyvin, kun tuntee osallisuutta yhteisöön. Lapselle on tärkeää olla osallinen saman arjen ja kokemusmaailman jakavaan porukkaan, jolla on oma yhteinen arki, tarinat, paikat ja leikit sekä omat säännöt, oikeudet ja velvollisuudet. Osallisuus on myös kasvamista huomaamaan oma kyvykkyys ja vaikuttamisen mahdollisuus.

Toimintatapamme:

- Pysähdymme kuulemaan lasta
- Lasten ajatukset ja kiinnostukset näkyvät pedagogiikassa
- Pedagogiikka on leikkilistä ja kokemuksellista, lasten näköistä
- Lapset kuvaavat ympäristöään
- Lapsia kuvataan ja haastatellaan
- Osallisuus toteutuu hallinnan tunteena eli tietona siitä, mitä tänään/seuraavaksi/lähiaikoina tapahtuu =>kuvat, päiväjärjestys
-> toiminnastamme kuukausisuunnitelma koteihin
- Mahdollisimman paljon leikkiä ja oman valinnan- päiviä
- Lapset suunnittelevat Jokeripäiviä, päättävät arjen pienistä yksityiskohdista
- Demokraattista päätöksentekoa, äänestämistä
- Omista/yhteisistä tavaroista/tiloista huolehtiminen
- Säännölliset kirjastoretket: lapset valitsevat kirjallisuuden lukuhetkille
- Tunnetaitoryhmät: tunteiden jakaminen, henkilökohtaisten kokemusten turvallinen jakaminen pienryhmässä

- Säännölliset lastenkokoukset

3.2 Huoltajien osallisuus esiopetuksessa

Yhteistyö edellyttää esiopetuksen henkilöstön aloitteellisuutta sekä henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus, yksilölliset tarpeet ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset. Yhteistyössä hyödynnetään eri viestintävälineitä.

Huoltajien kokemukset lastensa aiemmasta kasvuympäristöistä, kehityksestä, oppimisesta ja mielenkiinnon kohteista otetaan esiopetuksessa huomioon. Opettaja keskustelee kunkin lapsen huoltajan kanssa perheen ja esiopetuksen arvoista, kasvatuskäytännöistä ja tavoitteista. Lasten ja huoltajien näkemyksiä otetaan huomioon opetuksen toteuttamisessa ja mahdollisen lapsikohtaisen oppimissuunnitelman laatimisessa. Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ja osallistua lapsensa esiopetuspäivään. (Ylöjärven esiops s. 21–22)

Vanhempien osallisuus ryhmässämme:

- * Päivittäiset keskustelut
- * Esiopetuksen kasvat keskustelut (viikot 37-40) ja oppimisen tuen suunnittelun moniammatilliset palaverit sovittuina päivinä viikot 39,40 ja 41 sekä arviointikeskustelut maaliskuuhun 2019.
Kasvat keskusteluissa keskustellaan kiireettömästi vanhempia askarruttavia asioita.
- * Vanhempainillat syksyllä 2018
 - 1) liikunnallinen vanhempainilta Kultakylän päiväkodissa (päiväkoti ja esiopetus yhdessä) 18.9.18
 - 2) esiopetuksen oma vanhempainilta koululla 28.8.18
- * Metsäretket; kotona mietitään yhdessä omat eväät lapsen reppuun / osallistutaan erilaisiin tehtäviin (esim.maatumiskoe)
- * Geokätkö; perheet käyvät etsimässä kätkön lapsen piirtämän kartan avulla eskarin metsäretkipaikasta
- * vanhemmat päättivät, että lelopäivämme on 1xvk
- * vanhemmat päättivät, että lapsen syntymäpäiviä juhlitaan eskarissa mutta syntymäpäiville ei tuoda kotoa mitään tarjottavaa
- * Tunne- ja turvataidot ja vanhempia osallistavat toimintamuodot (erilaiset kotitehtävät)
- * Joulujuhla koulun salissa; isovanhemmat ja kummit ovat myös tervetulleita.
- * Kuullaan vanhempien mahdollisia toiveita koskien kevään luokkajakoja ja esiopetuksesta toimitetaan toiveet yhtenäiskoulun rehtorille / vastaavalle erityisopettajalle.
- * Kevätjuhla
- * Suljettu / salattu facebook-ryhmä, missä vanhemmat voivat halutessaan kommentoida, keskustella ja vaikuttaa.
- * reissuvihko kulkee lapsen repussa ja se tarkistetaan päivittäin
- * Päikky
- * puhelut ja tekstiviestit

3.3 Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma

Jokaiselle lapselle laaditaan esiopetuksen oppimissuunnitelma yhteistyössä vanhempien kanssa kasvatuskumppanuuden hengessä. Tämä tarkoittaa sitä, että esiopetuskeskusteluissa tähdätään yhteistyöhön, jossa tavoitteet asetetaan yhteisen pohdinnan tuloksena kaikkien osapuolten näkemykset kuunnellen.

Lapsia haastatellaan heidän kokemuksistaan eskarilaisina ja keskustelut liitetään osaksi suunnitelmaa. Kirjataan ylös lasten käsitykset siitä, mitä he haluaisivat oppia. Lapsen arkea tuodaan esille myös kuvien, eskarikirjan, lapsen töiden ja facebookin suljetun ryhmän kautta. Lapsi voi olla mukana keskustelussa kertomassa haastattelustaan mahdollisuuksien mukaan ja niin halutessaan.

Syksyllä laadittua oppimissuunnitelmaa arvioidaan yhteistyössä lapsen ja vanhempien kanssa viimeistään maaliskuussa.

3.4. tiedottaminen

- salattu / suljettu facebook-ryhmä
- lapsen repussa kulkeva reissuvihko, joka tarkistetaan päivittäin
- päivittäiset keskustelut aamuin illoin
- puhelut ja tekstiviestit
- päikky-järjestelmä
- kirjalliset kuukausi- ja ym. tiedotteet
- dokumentaatioseinä (kuvat, lasten kertomukset ja teokset, käsitekartat..)
- valokuvat

4. YHTEISTYÖTAHOT JA YHTEISTYÖKÄYTÄNNÖT

Onnimannin esiopetusryhmän kanssa teemme yhteistyötä. Esimerkkinä Onnimannin eskareiden vierailut koululla; yhteiset tapahtumat esi- ja alkuopetuksen tapahtumissa sekä kummioppilaiden yhteistyöpäivissä. Muita Ylöjärven esiopetusryhmiä tapaamme koulutuksissa ja muissa mahdollisissa yhteistyötapaamisissa. Muita esiopetusryhmiä voimme tarvittaessa konsultoida ja vaihtaa ajatuksia sekä ideoita.

Muut yhteistyökumppanit:

- * Neuvola- ja sosiaalipalvelut
 - vastuuterveysneuvoja Essi Virkkilä, p.050 3904706
 - Viljakkalan yhtenäiskoulun terveysneuvoja Tuire Landstedt p.050 374 4354
- * TAYS
 - lapsikohtaiset yhteistyömuodot
- * koulukuraattorin palvelut (Viljakkalan yhtenäiskoulu Hanna Marjamäki)
- * Viljakkalan yhtenäiskoulun erityisopettaja Tarja Pajulahti
- * koko koulun henkilökunta
- * kielisuihkutus / Ylöjärven yhtenäiskoulun kielten opettajan kielisuihkukäynti
syyslukukausi x2 (1) 10.10.18 (2) 11/18)
- * Viljakkalan yhtenäiskoulun iltapäiväkerho
- * Perhekeskuksen palvelut
 - koulupsykologi Marja Pöyry
 - puheterapia
- * Viljakkalan kirjasto
 - kirjastovierailut säännöllisesti n. 1xkk
- * Aluepelastuslaitos
 - Palokunta
 - >opetuskäynti, Tulikettu-koulutus 25.10.18
 - Poliisi
 - >mahdollinen opetuskäynti
- seurakunta / kirkkovierailu ja osallistuminen 1.-2. luokkien tapahtumiin
(esim. konsertti koulun salissa 10.09.18)
- palvelukeskus Elokaari / esiintymiskäyntejä-vierailuja
- Party Bubble - Viljakkalan Kyläpuoti

5. ESI- JA ALKUOPETUKSEN YHTEISTYÖ

5.1 Yhteistyön suunnittelun ja toteutuksen kuvaaminen (Ylöjärven esiops s. 22–23)

Yhteistyö yhtenäiskoulun kanssa on luonnollinen ja jokapäiväinen osa eskarimme elämää. Koulu fyysisenä tilana, säännöt, toimintatavat ja koulun henkilökunta tulee tutuksi niin lapsille kuin osittain myös vanhemmille. Myös yhteistyö iltapäiväkerhon kanssa on jokapäiväistä, koska toimimme iltapäivät yhteisissä tiloissa.

Syksyllä 2018 tapahtumia

* esi- ja alkuopetuksen yhteistyöpäivä 5.9.18, missä sovimme tämän lukuvuoden yhteistyömuodot

- 10/ 18 on pajapäivä 1.lk+esiopetus (Onnimanni +me)
- 11 / 18 käy 2. lk lukemassa eskarilaisille (2.lk+me)
- joulunajan joulupajat yhdessä (1.lk+2.lk+me)

* eskarin kummiluokka on tänä vuonna 5.luokka. Aloitamme yhteistyömme syyslukukaudella

* yhteiset leikit koulun pihassa ja tapaamisia mm. lounaan ja välipalan aikaan koulun ruokalassa

* 8. ja 9. luokkien valinnaisen liikuntaryhmän ohjaamat liikuntatuokiot

Keväällä 2019

* yhteistyö tiivistyy yhteistyöluokan kanssa

- vierailuja luokissa puolin ja toisin
- yhteisiä tempauksia, toimintahetkiä niin eskarissa /luokissa kuin koulun pihapiirissä
- matalan kynnyksen yhteistyötä (mm. yhteiset liikuntatunnit)
- maaliskuu / 19 pajapäivä 2.lk+eskarit (me ja Onnimanni)

* kouluun tutustumispäivä 05 / 19

* tiedonsiirtolomakkeet käydään läpi vanhempien kanssa kevään kasvatust keskusteluissa ja vanhemmat allekirjoittavat lomakkeen. Esikoulun opettaja vastaa tiedon siirtämisestä kouluun.

* erityisen tuen piirin kuuluvien lasten oppimissuunnitelmien arvioinnit. Mukana on koulun erityisopettaja ja luokanopettaja.

Lisäksi mukana on tarpeen mukaan koulun terveydenhoitaja ja koulukuraattori.

* vanhemmille tiedotetaan siirtymäkäytänteistä (vanhempainilta, vuosikello, tiedotteet, face)

Vastuu- ja yhteistyöhenkilöt

Alkuopettajat 1.a,1.b, 2.a, 2.b

Luokanopettaja 5.lk

Rehtori Kaisa Mannersuo

Erityisopettaja Tarja Pajulahti

Koulun terveydenhoitaja Tuire Landsted

Koulukuraattori Hanna Marjamäki

Koulupsykologi Marja Pöyry

Veo Tanja Sirén

Iltapäiväkerhon ohjaaja Saara Kauppinen ja Annukka Mallat

Lto Marjo Rahikka ja Ih Minna Piittala

6. ARVIOINTI (Ylöjärven esiops s. 25–26)

Esiopetuksen opetussuunnitelman mukaan vuosittain arvioidaan esiopetuksen toimintakäytännöt, opetus, kasvatus sekä oppimisympäristö. Arvioinnissa painottuu aina lapsen vahvuudet, edistyminen ja osaaminen. Aikuisen palaute lapselle on merkityksellistä, sillä lapsi rakentaa kuvaa itsestään muilta saadun palautteen pohjalta. Se, miten lasta kohdellaan, miten merkitykselliseksi hän kokee itsensä muiden silmissä, ohjaa lapsen kuvaa itsestään. Arvioinnin avulla voidaan myös tunnistaa lapsen tuen tarpeet arjen tilanteissa.

Arviointi ryhmässämme:

- * arvioinnin jatkuva luonne ja vaikutus käytäntöön
- * arvioinnin moniäänisyys (lapset, vanhemmat, ryhmän kasvattajat)
- * lasten ja vanhempien tietoisuus mielipiteidensä arvokkuudesta
- * jatkuva havainnointiin, dokumentointiin ja saatuun palautteeseen perustuva tutkiva työote

Kokonaispedagogiikan ja pienryhmien toiminnan suunnittelemiseksi ja arvioimiseksi ryhmässämme ovat käytössä arviointimenetelminä:

- * eskarin arki-materiaali
- * Arjen tuki-lomake
- * KPT
- * Makeko 1
- * Lukimato

* Boehm- käsitetesti

Vanhempien osallisuus arvioinnissa:

- * kasvatuskeskustelut (esiopetuksen oppimissuunnitelman laadinta / arviointi) ja erityisen tuen suunnitelmien palaverit
- * arjen keskustelut tuonti ja hakutilanteissa
- * asiakastyytyväisyyskyselyt
- * facebook- ryhmä ja siellä tuleva palaute / keskustelu
- * reissuvihko

Lasten osuus toiminnan arvioimisessa toteutetaan sekä arkipäivän luonnollisessa keskustelutilanteessa että muilla tiedonhankinnan menetelmillä. Lasten haastattelulla on oma tärkeä tehtävänsä, jotta kaikki lapset tulisivat kuulluksi. Tavoitteena on, että lapset kasvaisivat vähitellen itsearviointiin ja arvioimaan omaa osallistumistaan ja toimintaansa osana ryhmää Arjen tilanteiden arviointi esim.

- * ” miten tämä meni omasta mielestäsi?”
- * minä opettelen / tarra-palkintojärjestelmä
- * ristiriitatilanteiden sanallistaminen
- * palkintojätskiretket Party Bubbleen / Elokaareen

Aikuiset tukevat ja rohkaisevat lapsia, ja kannustamisen kautta lapset kasvavat huomaamaan oman edistymisensä ja nauttimaan oppimisesta.

Tiimin itsearvioinnin välineenä käytetään erityisesti esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmaa, jota vasten toimintaa ja saatua palautetta peilataan tiimipalavereissa.

Esiopetuksen opetussuunnitelman mukaan vuosittain arvioidaan esiopetuksen toimintakäytännöt, opetus ja kasvatus sekä oppimisympäristö.

Vanhemmille tehdään asiakastyytyväisyyskysely, jossa arvioidaan näitä asioita.

Esiopetusryhmän henkilökunta arvioi toiminnassa näitä jatkuvasti ja tiimipalavereissa pohdimme niiden kehittämistä vielä lapsen osallisuutta lisäävämmäksi ja viihtyisämmäksi.

7. PEDAGOGINEN TUKI

Kolmiportaisen tuen toteuttaminen, seuranta ja arviointi

Esiopetusvuoden alussa huoltajille tiedotetaan esiopetuksessa käytettävissä olevista tukimuodoista. Jos lapsen kasvussa, kehityksessä tai oppimisessa havaitaan tuen tarvetta, tukitoimet suunnitellaan ja kirjataan lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan. (Ylöjärven esiops s. 41.)

Henkilökunnalla on vastuu esiopetusryhmän ja sen jokaisen lapsen erilaisten lähtökohtien ja tarpeiden huomioonottamisessa. Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen tarjoaminen kuuluu työhömme, eskarin arkeen ja arjen jokaiseen tilanteeseen päivän aikana. Tuki rakennetaan yhteistyössä ja hyvässä vuorovaikutuksessa huoltajien, henkilökunnan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Hyvä ja laadukas esiopetus tukee monipuolisesti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Yleinen tuki muodostuu monipuolisesta kasvatusympäristöstä ja arjen rakenteesta, hyvästä perushoidosta sekä henkilökunnan ammatillisuudesta. Kun lapsella on tuen tarvetta, kasvatushenkilöstö kiinnittää huomiota tapaansa toimia ja ohjata lasta. Samalla arvioidaan kasvatus ja oppimistilanteissa käytettäviä menetelmiä ja muokataan oppimisympäristöä lapsen kasvua ja kehitystä tukevaksi.

Yleinen tuki ryhmässämme:

- * esiopetuksen oppimissuunnitelmien laadinta
- * yhteistyö kotiin
- * veo Tanja Sirénin pienryhmät ja konsultaatiokäynnit
- * pienryhmätoiminta
- * lähiohjaus
- * strukturoitu arki
 - säännöllinen päiväjärjestys ja samaan aikaan toistuvat tapahtumat
 - ennakointi
 - lisää turvallisuuden tunnetta ja vähentää levottomuutta

- struktuuri sisältää ajan, paikan, ihmisten ja toiminnan säännöllisyyden, pysyvyyden ja jäsenyisyyden
- suunnitellaan huolellisesti etukäteen
- määrä vaihtelee lasten yksilöllisten tarpeiden mukaan
- * arkea strukturoivat välineet (kuvat, nopea piirtäminen, sektorikello, tiimalasi)
- * puhetta tukeva ja korvaava kommunikaatio (kuvat, liikennevalot)
- * opetuksen eriyttäminen
- * lasten itsearviointi ja palkitsemisjärjestelmät
- * oppimisympäristömuutokset
- * arjen tuen lomakkeet
- * oppilashuolto

Tehostettu tuki

on yksilöllisempää ja tavoitteeltaan eriytyneempää. Lapsen yksilölliset tarpeet huomioidaan päivittäisessä arjessa. Tehostettuun tukeen liittyy tiivis seuranta ja arvio tuen riittävydestä. Varmistetaan, että lapsi voi olla oman vertaisryhmän täysipainoinen jäsen ja hän saa tukea myönteiselle minäkuvalleen.

Tehostettu tuki ryhmässämme:

- * pedagogisen arvion tekee lastentarhanopettaja, jonka pohjalta laaditaan tehostetun tuen oppimissuunnitelma yhteistyössä lapsen, vanhempien, veo:n ja muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa
- * katso yleinen tuki ryhmässämme

Sen lisäksi:

- * tarkka arjen struktuuri ja muutosten ennakointi
- * yhteistyö mahdollisten kuntouttavien tahojen kanssa
- * yksilöllisten erityistarpeiden huomioiminen arjen pedagogiikassa

Kun tarvitaan kasvun ja oppimisen tukea kokonaisvaltaisesti, säännöllisesti tai kehityksen osa-alueittain eriytetysti, puhutaan erityisestä tuesta. Arjessa ovat käytössä yleisen, tehostetun ja erityisen tuen menetelmät.

Erityisen tuen

toteutumiseen liittyvä tiivis ja riittävän pitkäkestoinen seuranta ja arvio tuen toteutumisesta.

Erityinen tuki ryhmässämme:

- * pedagoginen selvitys on tehty tai sen tekee veo. Lisäksi tarvitaan erityistyöntekijän lausunto. Tämän pohjalta laaditaan HOJKS yhteistyössä vanhempien, henkilökunnan ja mahdollisten kuntouttavien tahojen kanssa
- * katso sekä yleinen tuki että tehostettu tuki ryhmässämme

Sen lisäksi:

- * opetuksen eriyttäminen ja yksilöllistäminen
- * pienennetty ryhmä
- * monialainen yhteistyö
- * erilaiset yksilölliset tukijärjestelyt
- * materiaaleihin ja välineisiin liittyvät tekijät
- * esiopetukseen liittyvät henkilökohtaiset erityistarpeet

Esiopetusryhmässä päivän struktuuri esitetään lapsille kuvin ja sanallistaen. Kuvat ovat näkyvissä aina.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Tanja Sirén vierailee esiopetusryhmässä säännöllisesti keskiviikkona aamupäivän ajan.

8. TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN TOTEUTTAMINEN ESIOPETUKSESSA

Tasa-arvolain mukaan sukupuolten tasa-arvoa tulee edistää kaikessa opetuksessa ja koulutuksessa. Perusopetuslain osalta velvoite koskee esiopetusta, oppivelvollisten perusopetusta, lisäopetusta, aikuisten perusopetusta ja maahanmuuttajille järjestettävää perusopetukseen valmistavaa opetusta. Kaikkien näiden koulutusmuotojen opetussuunnitelmien perusteet korostavat sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämisen merkitystä.

*Tasa-arvon edistämiseksi kaikissa perusopetusta järjestävissä kouluissa on laadittava **tasa-arvosuunnitelma**. Tasa-arvosuunnitelma on perusteltua laatia myös niille esiopetusryhmille, jotka eivät toimi kouluissa. Tasa-arvolain mukaan sukupuolten tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. Tasa-arvon tavoite ja lähtökohta on kaikissa ikäryhmissä sama.*

Käytössämme on Tunne- ja turvataitoja lapsille, Askeleittain-materiaali ja Molli / Piki- materiaali, joiden kautta käsittelemme erilaisia aiheita. Pidämme säännöllisesti tunnetaito ryhmiä, joissa yhtenä pääaiheena on tasa-arvoisuus. Lasten kanssa keskustellaan siitä, että me jokainen olemme erilaisia ja toisia tulee arvostaa ja kunnioittaa sellaisina kuin he ovat. Tunnetaidoissa harjoitellaan myös kaveritaitoja, toisten huomioon ottamista sekä tunteiden tunnistamista ja hallintaa. Lasten kanssa myös keskustellaan paljon ja tasa-arvoisuutta edistävän keskustelun aiheet tulevat lapsilta. Aikuiset tarttuvat näihin keskusteluihin ja yhdessä mietitään esimerkiksi miksi joku leikki tai väri kuuluisi vain tytöille tai pojille, miksi se ei muka sopisi kaikille? Lapsia kannustetaan leikkimään yhdessä sukupuolesta riippumatta.

Lasten mielipiteet huomioidaan monella tapaa. Mielipiteitä nousee esille arjen keskusteluissa. Lapset pääsevät päättämään arjen asioista. Äänestämällä valitsemme esimerkiksi jokeripäivän toiminnan. Järjestämme lasten kokouksia, joissa pienryhmissä jokainen lapsi pääsee kertomaan ajatuksiaan ja osallistumaan esimerkiksi sääntöjen laadintaan. Esiopetuksen säännöt ovat lasten yhdessä tekemiä.

Myös aikuiset kohtelevat kaikkia lapsia samalla tavoin arvostavasti. Kaikessa viestinnässä pyritään toimimaan myönteisesti ja kannustavasti sekä välttämään turhia kieltoja. Kasvatuskumppanuus on tärkeässä roolissa tasa-arvoisen kasvatuksen toteutuksessa, perheiden erilaisuutta ja arvoja kunnioitetaan ja huomioidaan heidän erilaiset tarpeensa. Myös lapsen etävanhemman toiveet otetaan huomioon. Lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi perheille tarjotaan tukea heidän tarpeidensa mukaan, huomioiden kuitenkin aina ensisijaisesti lapsen etu. Arjen keskusteluissa ja kasvatustilanteissa perheiden toiveet ja tarpeet tulevat esille.

Esikoulumme tasa-arvon edistäminen:

Pidämme yllä edellä mainittuja toimintatapoja. Esikoulun henkilöstö tietoisesti miettii omaa toimintaansa ja onko se tasa-arvoista ja saako kaikki lapset yhtä paljon huomioita osakseen. Pyrimme välttämään arjen tilanteissa, tokaisuissa ja eleissä sukupuolittavia elementtejä, kuten puhumasta parijonossa tyttö-poika pareista. Lapsia puhutellaan etunimillä tai pienryhmien itse keksimillä nimillä.

Miten yhdenvertaisuus toteutuu päiväkodissanne tällä hetkellä?

Lasten osallisuutta huomioidaan monella tapaa (lastenkokous, äänestykset arjen tilanteissa jne.). Jokaiselle lapselle tarjotaan samanlaiset mahdollisuudet saada mielipiteensä sanotuksi. Myös hiljaisempia ja arempia lapsia huomioidaan ja heidän mielipiteilleen annetaan tilaa. Toimimme pitkin päivää pienryhmissä suuremman ryhmän lisäksi jolloin lasten kuuleminen mahdollistuu eri tavalla. Jokainen lapsi pyritään huomioimaan yksilöllisesti päivän aikana.

Esiopetuksen säännöistä pidetään kiinni, kuitenkin erilaiset tavat toimia niiden puitteissa nähdään rikkautena. Lapset nähdään yksilöinä ja heidän henkilökohtaisia ominaisuuksiaan arvostetaan. Lapsia opetetaan hyväksymään erilaisuutta. Jos syrjintää esiintyy, siihen puututaan heti esimerkiksi keskustelemalla lasten kanssa tai lukemalla aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Tunnetaito ryhmissä yksilöllisyyttä ja erilaisuuden sietämistä käsitellään eri tavoin ja sen nähdään ennaltaehkäisevän syrjimistä.

Lapsen yhdenvertaisia oppimismahdollisuuksia tuetaan tarjoamalla lapselle hänen tarvitsemaansa tukea. Lasten opetus suunnitellaan ja toteutetaan hänen ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti. Esiopetuksessa leikki ja muut lapselle ominaiset tavat työskennellä ja oppia ovat toiminnan keskiössä. Toimimme moniammatillisessa työyhteisössä, jossa varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja lasten mahdolliset terapeutit ovat osa arkea. Pienryhmät mahdollistavat lapselle enemmän tukea oppimistehtäviin. Lasten yksilölliset tavat oppia ja heidän taitotonsa huomioidaan toiminnan suunnittelussa.

Mahdollisesti etniseltä tai kulttuuriselta taustaltaan, uskonnoltaan, vakaumukseltaan tai arvomaailmaltaan erilaisten perheiden yhdenvertaisuutta huomioidaan avoimesti keskustelemalla perheiden kanssa. Lapsilta nousee erilaisia kysymyksiä liittyen esimerkiksi uskontoon tai ihmisen biologiaan. Lapsia kannustetaan kysymään, pohtimaan ja ihmettelemään erilaisia asioita ja ilmiöitä.

Toimenpiteet, joilla edistetään yhdenvertaisuutta esiopetuksessamme:

Yhdenvertaisuutta esiopetuksessamme edistetään suvaitsevalla arvomaailmalla ja avoimella keskustelulla perheiden ja lasten kanssa. Käytettävä kirjallisuus ja media pyritään valitsemaan niin, että se ei vahvista stereotyyppisiä rooleja eri ryhmiä kohtaan.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sovittujen toimenpiteiden ja niiden vaikutusten arviointi esiopetuksessa.

Koulussa (esiopetuksessa) suunnitelmalliseen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävään työhön kuuluu sovittujen toimenpiteiden ja niiden vaikutusten arviointi. Arviointi on luontevinta tehdä suunnitelman päivityksen yhteydessä vuosittain.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on onnistunut, koska se on osa arkea. Kehitämme uusia tapoja ja tartumme hyviin ideoihin joiden avulla voimme entisestään lisätä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä.

Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lain tarkoituksena on edistää ja turvata yhdenvertaisuuden toteutumista sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeussuojaa syrjintätilanteissa.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

*Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on **suunnitelma** tarvittavista toimenpiteistä **yhdenvertaisuuden edistämiseksi**. Oppilaille ja heidän huoltajilleen on varattava mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.*

Koulussa (esiopetuksessa) suunnitelmalliseen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävään työhön kuuluu sovittujen toimenpiteiden ja niiden vaikutusten arviointi. Arviointi on luontevinta tehdä suunnitelman päivityksen yhteydessä vuosittain.

9. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA

Kussakin yksikössä laaditaan oppilashuoltosuunnitelma osana lukuvuosisuunnitelmaa. Sitä päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelma tulee laatia yhteistyössä henkilöstön, oppilashuollon toimijoiden, lasten ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla henkilöstö, lapset ja huoltajat ja tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Suunnitelmaa laadittaessa käytetään monipuolisesti tietoa yhteisön tilanteesta ja hyvinvoinnista, pedagogisen tuen toteuttamisesta, oppilashuollon ja oppilashuoltopalveluiden toimivuudesta sekä palvelutarpeista. Olennaisia ovat lasten ja huoltajien, pedagogisen tuen tiimin ja muun henkilöstön, oppilashuollon ammattihenkilöiden sekä keskeisten yhteistyökumppaneiden näkemykset ja arviot.

9.1 Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

ammattinimike	nimi
lääkäri	Merja Hietanen
terveydenhoitaja	th Tuire Landsted (Viljakkalan koulu) th Essi Virkkilä (Viljakkalan neuvola)
psykologi	Marja Pöyry
kuraattori	Hanna Marjamäki

9.2 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisen oppilashuoltotyön tehtävät:

- *Esiopetusympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä, esteettömyyttä ja turvallisuutta lisäävät toimet*
- *Esiopetuksen järjestäminen hyvinvointia ja mielenterveyttä tukevinä toimina*
- *Lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä ryhmien toiminnan edistäminen*
- *Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet*
- *Oppimisen etenemistä edistävät toimet*
- *Terveellisiä elintapoja ja vireyttä lisäävät toimet*
- *Lasten osallisuutta lisäävät toimet*
- *Huoltajien osallisuutta lisäävät toimet*
- *Pedagogiset menetelmät ja oppilashuollon yhteys esiopetuksen toteuttamiseen*
- *Yhteistoiminta esiopetuksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *Riskiennakointi ja vaaratilanteisiin varautuminen*
- *Yksittäistä lasta koskevan monialaisen oppilashuoltotyön sekä oppilashuoltopalveluiden tarpeen, toteutumisen ja toimintatavan seuranta, arviointi ja kehittäminen*

Viljakkalan koulun laajennettu oppilashuoltotyöryhmä:

Kokoonpano; rehtori, vararehtori, terveydenhoitaja, koulupsykologi, kuraattori, erityisopettajat ja vaihdellen varhaiskasvatuksen edustaja, nuorisotyöntekijä, koulunkäynninohjaaja, poliisi.

1.kokoontuminen 08.08.18, varhaiskasvatuksen edustajana oli paikalla Marjo Rahikka.

Yhteisöllisen oppilashuollon kokouksiin osallistuvat lastentarhanopettajien, lähihoitajien, koulukuraattorien, koulupsykologien ja terveydenhuollon edustajat käsiteltävän asian mukaan. Kokouksissa on toteuduttava monialainen työskentely.

Asian käsittelyyn voi tarpeen mukaan osallistua lasten, vanhempien, muiden asiantuntijoiden tai yhteistyötahojen edustajat.

- Kuinka usein ja millä kokoonpanolla päiväkodin / esiopetusryhmän yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu?
 - a) yhteisöllinen monialainen oppilashuollon kokous 6.9.18 Viljakkalan koulu
Kokoukseen osallistui koulukuraattori, koulupsykologi, erityisopettaja, esikoulunopettaja koululta ja Onnimannista. Kokouksessa keskustelimme erityistyöntekijöiden työnkuvasta, yhteistyöstä esiopetuksen kanssa sekä anonymisti tämän hetken huolen aiheet. Sovimme seuraavan kokouksen pidettäväksi keväällä 2019 ja paikalle kutsutaan myös koulun terveydenhoitaja.
 - b) Päiväkodin yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä puheenjohtajana toimii päiväkodin johtaja Marika Kulo ja esiopetuksen / päiväkodin (Kultakylän päiväkotitoimi ja Onnimannin päiväkotitoimi) lastentarhanopettajat sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja muut asianosaiset. Kokoonnumme pedatiimiin Kultakylän päiväkodissa maanantaisin klo 12-13.
Koko talon pedatiimit kokoontuvat Onnimannin päiväkodissa 2-3x lukukaudessa.

Pedapalaverinrunko ja vuosikello pedatiimille on jaettu yksikköihin ja käsittelemme asiat vuosikellon mukaisesti. Ensimmäinen kokoontuminen Kultakylän päiväkodissa oli 20.8.18 klo 12-13. Tiimimme palavereissa arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksemme toimintaa, etsitään/sovitaan yhteisiä toimintatapoja ja käydään pedagogisia keskusteluja.

Onnimannin esiopetuksen ja Yhtenäiskoulun esiopetusryhmän yhteiset painopistealueet ovat :

1) esiopetusympäristön fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, johon kuuluvat niin fyysinen, psyykinen kuin sosiaalinenkin turvallisuus. Lähtökohtana on lasten ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ympäristö edistää työrauhaa. Yhteisissä tiimipalaverissa pyrimme suunnittelemaan ja jatkuvasti kehittämään oppimisympäristöämme ja fyysisiä tilojamme turvallisuusnäkökulmat huomioiden. Tärkeää ovat myös kasvattajien yhdenmukaiset ja johdonmukaiset työskentelytavat. Työrauha ja toisen kunnioittaminen terminä on käytössä jokapäiväisessä toiminnassamme.

* turvallisuussuunnitelman päivitys 10/18

* aiheet avataan keskustelemalla kasvattajien kesken ensin tiimipalaverissa ja sitten pedatiimissä. Arvioidaan kasvattajien huomioita, toimintatapoja ja hyväksi havaittuja uusia käytänteitä.

* lastenkokous aiheesta, mitä tarkoittaa **turvallisuus**

2) lasten ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen

* Aihe avataan ensin tiimipalaverissa ja sitten pedatiimissä.

Arvioidaan huomioita ja jaetaan hyväksi havaittuja käytänteitä-

* jokeripäivät lapsilla 1xkk, arjen osallistaminen erilaisina valintatehtävinä ym. (kts.osallisuus 3.1.).

* kts. osallisuus huoltajat 3.2.

- Oppilashuollosta tiedotetaan vanhempia kirjallisella tiedotteella, Ylöjärven esiopetuksen tuen ja oppilashuollon palvelut. Tiedotteet on annettu koteihin 17.8.18. Asiasta keskustellaan vanhempien kanssa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmapalaverissa.
- Esiopetusryhmässä on laadittu lasten kanssa säännöt
Päivämäärä: 14.08.2018
- Poissaolojen seuraaminen ja niihin puuttuminen

Lasten poissaoloja seurataan Päikky-ohjelman kautta. Olemme pyytäneet vanhempia ilmoittamaan syyn lapsen poissaololle. Jos poissaoloja on paljon, henkilökunta keskustelee asiasta vanhempien kanssa, miksi olisi hyvä osallistua säännöllisesti esiopetukseen. Tilanteen jatkuessa päiväkodin johtaja keskustelee perheen kanssa asiasta. Säännöllisten läsnäolojen tukeminen on tärkeää.

Perusopetuslain 35 § muutos korostaa esiopetukseen osallistumisen säännöllisyyttä. Osallistumisen säännöllisyys on tärkeää esiopetuksen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) määrätään, että opettaja, huoltajat ja esiopetuksen toteuttamiseen osallistuva henkilöstö huolehtivat yhteistyössä lapsen säännöllisestä osallistumisesta. Lasten osallistumista seurataan esiopetuksen yksiköissä. Huoltajat ilmoittavat sairauspoissaoloista sekä pyytävät lupaa muista syistä johtuviin poissaoloihin. 1-5 päivän poissaoloista ilmoitetaan esiopettajalle ja yli viiden päivän poissaoloon haetaan lupa kirjallisesti tai sähköisesti päiväkodin johtajalta.

- Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
Toimintaympäristön turvallisuuteen kiinnitetään jatkuvaa huomiota tapaturmien ehkäisemiseksi. Meillä on ulkoiluissa sopimukset (säännöt) ja samoin sisällä. Ohjaamme oppilaita toimimaan niiden mukaisesti. Ensiavun järjestämisessä ja hoitoonohjauksessa noudatamme Kultakylän päiväkodin ja Viljakkalan yhtenäiskoulun turvallisuussuunnitelmaa. Luokkamme sisäpuhelimen vieressä on lyhyet ohjeet siitä miten toimimme tapaturmien ehkäisemiseksi ja ensiavun järjestämiseksi. Ulkoilualueemme virikkeettömyys ja turvallisuuteen liittyvät asiat on saatettu esimiehille tiedoksi.
- Esiopetuksen kuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet (kuvataan yksikkökohtaisesti vain, jos ryhmässä on kuljetettavia lapsia)

Kuljetusoppilaita on Viljakkalan esiopetuksessa 7.

Ensimmäisen kuljetusoppilaat saapuvat aamulla klo 8.30. Seuraavat saapuvat n.klo 8.45 ja viimeiset klo 9. Tänä vuonna taksilla kulkevat eskariin myös ne lapset, jotka tarvitsevat hoitoa ennen klo 7. He ovat Kultakylän päiväkodissa alkaen klo 6 ja taksi tuo heidät klo 9 eskariin. Taksi tuo kuljetusoppilaat esikoulun piha-alueen portille. Aikuinen on vastassa ulkona ja ottaa lapsen vastaan.

Klo 13-13.20 taksinkuljettaja hakee kuljetusoppilaat ulkoalueeltamme. Päiväkodista tulleet jatkavat päiväänsä normaalisti, kunnes vanhemmat hakevat heidät.

[Esi- ja perusopetuksen koulukuljetuseriaatteet](#)

9.3 Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma. Siinä otetaan huomioon sekä lasten keskinäiset että lasten ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet. Suunnitelmassa kuvataan:

kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,

- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,*
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,*
- yhteistyö huoltajien kanssa,*
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,*
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä*
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi*

PÄIVITETTY 24.09.2018

9.4 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma.

Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,*
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,*
- sisäisen ja ulkoisen sekä esiopetuksen ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,*
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,*
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille,*
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä*
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.*

Viljakkalan yhtenäiskoulun kriisi ja uhka- ja vaaratilanteissa turvallisuussuunnitelman mukainen toiminta. Ohjeet päivitetty 2018.

9.5 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen (Ylöjärven esiops s. 55–57)

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.

Tehostetun tuen ja erityisen tuen tiedonsiirtopalaverit järjestetään päiväkodissa esiopetusta edeltävänä keväänä, kun esiopetuspäätökset ovat valmiit. Huoltajat ovat tästä tietoisia ja mahdollisuuksien mukaan he ovat mukana tiedonsiirtopalavereissa. Heidän suostumuksellaan lapsen tiedot siirtyvät esiopetukseen. Jos lapsella on esim.

YLÖJÄRVEN KAUPUNKI
Sivistys
Varhaiskasvatus ja esiopetus

erityisruokavalio, tästä vanhemmat ovat suoraan yhteydessä Elokaaren emäntään, missä ruoka valmistetaan ja Viljakkalan yhtenäiskoulun emäntään. Keittiön seinällä on lista erityisruokavalioista tiedoksi lapsille ja henkilökunnalle.

Tiedonsiirtona jokaisesta lapsesta siirtyy päiväkodista esiopetukseen kaavake Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma-opinpolku varhaiskasvatuksesta alkuopetukseen. Tästä on täytettynä kaavakkeen ensimmäinen sarake, missä siirretään tieto lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeista esiopetukseen siirryttäessä. Kaavakkeet on käyty läpi vanhempien kanssa ja heidän suostumuksellaan myös nämä tiedot siirretään esiopetukseen ja myöhemmin alkuopetukseen.

Tarvittaessa koulutuksen saanut (Lupa lääkehoidon suorittamiseen varhaiskasvatuksessa) lähihoitaja laatii lapselle lääkehoitosuunnitelman yhdessä huoltajien kanssa. Suunnitelmaan perehdytetään koko henkilökunta.

Kun huoli herää esikoululaisen hyvinvoinnista (esim. sosiaaliset- / vuorovaikutussuhteet, kiusaaminen, lievät kriisit) otetaan yhteys koulukuraattoriin. Konsultointi on mahdollista joko nimettömänä tai nimellä, jolloin tarvitaan konsultointiin huoltajan lupa.

Koulukuraattori arvioi tuen tarpeen ja tapauskohtaisesti koolle kutsutaan monialainen asiantuntijaryhmä yhteistyössä huoltajien kanssa. Asiantuntijaryhmän kokoontumisesta kirjataan tieto oppilashuoltorekisteriin. Oppilashuoltokertomus säilytetään lukitussa kaapissa annettujen ohjeiden mukaisesti.

Yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vanhempien suostumuksella.

Esioppilaan kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä pulmissa tilanne arvioidaan yksilökohtaisesti varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Tarvittaessa tehdään esiopetuksesta lähete koulupsykologille kouluvalmiuteen liittyviin tutkimuksiin.

Mahdollisiin toimintaterapian ja puheterapian kartoituksiin esiopetuksesta tehdään lähete veon konsultoinnin jälkeen.

Yhteistyöhenkilöt:

Koulukuraattori Hanna Marjamäki

Koulupsykologi Marja Pöyry

Kouluterveydenhoitaja Tuire Landstedt

Perhekeskus / puheterapia ja toimintaterapia

Veo Tanja Sirén

9.6 Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan oppilashuollon toimintatavat lasten ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiseksi.

Oppilashuollon yhteistyö lasten ja huoltajien kanssa sisältää mm. tiedottamisen, kohtaamisen ja aidon vuorovaikutuksen. Lasten ja huoltajien osallisuus toteutuu esiopetuksen arjessa ja kaikessa toiminnassa.

Esiopetus on suunnitelmallista kasvatusta ja opetusta, jonka tavoitteena on johdatella lapset ryhmämuotoisen oppimisen maailmaan, vahvistaa ja tukea heidän oppimisen edellytyksiään ja antaa kokemus hyvinvoivaan yhteisöön kuulumisesta ja siinä vaikuttamisesta. Meille tärkeitä asioita esiopetuksessa ovat lämmin yhteisöllisyys, hyvä ja laadukas vuorovaikutus yhteisön kaikkien jäsenten kesken, oppimisen ilo ja leikin tärkeä asema sekä ohjatuissa pedagogisissa tilanteissa että lasten arjen elämässä eskarissa.

Näemme ihmisen kielellisenä, yhteisöllisenä, tuntevana ja ajattelevana olentona, joka oppii ja rakentaa käsityksiään maailmasta jokapäiväisessä elämässä yhdessä toisten ihmisten kanssa. Yhdessä tekemisestä, arjen kokemusten jakamisesta ja yhteenkuuluvuuden tunteesta syntyy vahvoja osallisuuden kokemuksia.

Yksittäisiä tietosisältöjä tärkeämmässä asemassa ovat esiopetuksen vuorovaikutteiset ja osallistavat työtavat ja jokaisen lapsen oppimisen tukeminen.

Kaikki toiminta pohjaa laadukkaalle vuorovaikutukselle kasvatusyhteisön eri jäsenten kanssa. Aikuisen tärkeimmät tehtävät ovat lämmin, kannustava ja positiivinen läsnäolo lapsen arjessa, lasten äänen kuuleminen, lasten vertaistoiminnan tukeminen, toiminnan havainnoiminen, dokumentoiminen ja arviointi suunnittelun pohjaksi ja eskarin arjen välittämiseksi vanhemmille sekä kasvatuskumppanuuden vaaliminen

Oppimiskäsityksemme on konstruktivistinen. Näemme oppilaat yksilöinä ja ymmärrämme heidän muovautuneen perheensä ja aiempien kasvattajakokemuksiensa myötä sellaisiksi kuin he nyt ovat. Olemme paljon vartijana, jotta annamme heille myönteisen ja lämmöllä muistettavan kasvattaja/opettaja kokemuksen Viljakkalan esiopetuksessa Kultajyvien ryhmässä. Haluamme antaa oppilaille myönteistä huomiota ja välittämistä ja uskomme jokaisen oppivan, kehittyvän ja kasvavan omalla tavallaan ja ajallaan. Juuri omanlaisinaan kunnioitettavina ja arvokkaina oppijoina (yksilöinä).

9.7 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Päiväkodin johtaja Marika Kulo vastaa oppilashuoltosuunnitelman toteutumisesta ja toteutumisen arvioinnista.

Miten lukuvuoden 2018–2019 oppilashuoltosuunnitelman toteutumista arvioidaan?

Arvioidaan kevään viimeisessä pedatiimissä keskustellen onnistumiset/kehittämisen kohteet.

Miten oppilashuoltotyöstä tiedotetaan lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille?

Perheille on jaettu esite 09/18 oppilashuoltotyöstä Ylöjärvellä ja lisäksi asiasta jutellaan tarkemmin jokaisen perheen kanssa kasvatustilauksissa.